

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Березюк Ю.О., Глухова Н.В.

магістри;

Бахновська І.П.

кандидат юридичних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Становлення України як самостійної держави, її національне відродження та перехід до ринкових відносин суттєво впливають на роль спеціалістів з вищою освітою. Освіта, підготовка наукових кадрів, розвиток творчих здібностей студентської молоді – це основні напрями формування людського капіталу, який потребує підвищення інтелектуально-інформаційного рівня, що сприятиме науковій конкурентоспроможності та суспільному прибутку у майбутньому.

Метою освіти сьогодні є підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні та науково-методичній роботі. Тому актуальність даної теми полягає в підвищенні ролі науково-дослідної діяльності студентів на сучасному етапі розвитку вищої освіти в умовах інформатизації, оскільки вона збільшує не тільки рівень кваліфікації майбутнього фахівця, а й відіграє важливу роль у процесі науково-технологічного розвитку усієї країни.

Вивчення зарубіжної та вітчизняної спеціальної літератури, яка присвячена проблемам формування науково-дослідницьких умінь студентів, свідчить про безсумнівний інтерес вчених до даної проблеми. Загальні питання дослідницької роботи студентів розглянуто у працях С. Гончаренка, А. Кушнірук, Д. Пойя, В. Прошкіна, С. Ракова, О. Скафи, В. Шахова та інших учених.

В свою чергу дослідження А. Алексюк, Н. Дем'яненко, І. Зязюн, Г. Кловак, О. Мартиненко, О. Микитюк присвячені теорії і практиці організації науково-дослідної роботи студентів.

Разом з тим, серед спеціалістів даної галузі широко побутує думка, що у даній темі існує низка не вивчених та суперечливих аспектів, яким варто приділити увагу, а також є питання, які висвітлені не в повній мірі.

Метою статті є розкриття впливу науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти на формування їхньої професійної підготовки та компетентності.

Перехід до нових форм економічного життя, вимоги науково-технічного і загальнокультурного прогресу, вдосконалення технологій зумовлюють пошук досконалих концепцій системи підготовки кадрів, зокрема підготовки молодих спеціалістів для ефективної діяльності в сучасних умовах.

Основним завданням вищих навчальних закладів в сучасних умовах є підготовка всебічно розвинених, здатних безперервно вчитись, поповнювати і поглиблювати свої знання фахівців. Сутність освіти – навчати думати, самостійно вчитись, адаптуватись до суспільства, яке змінюється, підвищувати свій теоретичний та професійний рівень.

Одним із головних напрямків формування якісного рівня освіти, який задовольняє потреби майбутніх спеціалістів в інтелектуальному і професійному розвитку є залучення студентів до науково-дослідної роботи [2, с. 79].

Науково-дослідна діяльність студентів – це діяльність, пов'язана з пошуком відповіді на творчу, дослідницьку задачу із задалегідь невідомим рішенням. Вона включає у себе наступні етапи: постановку проблеми; вивчення теорії, що присвячена означеній проблематиці; добір методик дослідження і практичне оволодіння ними; пошук необхідного матеріалу, його аналіз та узагальнення; власні висновки [4, с. 73].

Головні мотиви участі студентів у науково-дослідній роботі полягають у тому, що ця діяльність є одним з напрямів особистісно-зорієнтованого навчання, яка спрямована на розвиток аналітичних здібностей, інтелекту, пам'яті, мови, поліпшення засвоєння студентами навчального матеріалу згідно державними освітніми стандартами.

Проведення дослідницької роботи забезпечує у студентів формування наукового світогляду, оволодіння методологією і методами наукових досліджень, розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у вирішенні практичних завдань, розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання в практичній роботі, спонукає студентів акцентувати свої знання на умінні впровадження новітніх технологій в сучасне виробництво. Безпосередня участь студентів в проведенні дослідницької роботи дає можливість забезпечити ефективне використання навчальної бази, органічну потребу в постійному оновленні та вдосконаленні знань, формувати вміння оперативно відгукуватись на перспективні вимоги прогресу, науки та виробництва, повніше розкривати свій потенціал [5, с. 34].

На сучасному етапі освіти можна виділити такі напрями науково-дослідної роботи студентів:

– науково-дослідна робота, що є складовою навчального процесу і обов'язкова для всіх студентів (написання рефератів, підготовка до семінарських занять, підготовка і захист курсових, дипломних робіт, виконання завдань дослідницького характеру в період виробничої практики на замовлення підприємств тощо);

– науково-дослідна робота студентів поза навчальним процесом. Нею передбачається: участь у наукових гуртках, виконанні госпрозрахункових наукових робіт у межах творчої співпраці кафедр, факультетів;

– участь у круглих столах, конкурсах, олімпіадах, конференціях з написанням тез наукових доповідей, публікацій тощо.

Студентські круглі столи, олімпіади, конференції є складовою науково-дослідної роботи університету загалом та профілюючих кафедр зокрема. Цей вид роботи спрямований на підготовку з числа здібної до наукової діяльності молоді нової творчої генерації майбутніх спеціалістів, розвиток їх творчих здібностей, мотиваційної сфери, творчих рис характеру, а саме: цілеспрямованості, ініціативності, допитливості, критичності розуму, самостійності, винахідливості, оригінальності мислення [3, с. 344-345].

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти представляє собою найбільш ефективний метод підготовки якісно нових фахівців у вищій школі. Вона максимально розвиває творче мислення, індивідуальні здібності, дослідницькі навички студентів, дозволяє здійснювати підготовку ініціативних фахівців, розвиває

наукову інтуїцію, глибину мислення, творчий підхід до сприйняття знань та практичне застосування у вирішенні певних поставлених завдань [1, с. 189].

На наш погляд, необхідно залучати студентів до науково-дослідницької роботи з молодших курсів, що допоможе їм вибрати науковий напрямок їх подальшої дослідницької роботи. При цьому без сумніву важливий поступовий перехід від простих форм науково-дослідницької роботи до найбільш складних. Цей процес дозволяє студенту гармонічно розвиватися та удосконалювати свої вміння та навички.

Сьогодні важливо домагатись безпосередньої участі студентів у проведенні фундаментальних і прикладних досліджень, виходячи з їх перспективності щодо подальшого працевлаштування випускників; проводити апробацію і публікацію результатів дипломних та магістерських робіт; забезпечити наукову та науково-дослідну діяльність студентів необхідним обладнанням, приладами, засобами інформаційних технологій.

Перспективним вважаю інтернаціоналізацію досліджень, посилення зв'язку змісту науково-дослідницьких робіт студентів з потребами їх майбутньої професійної діяльності, поширення міждисциплінарних досліджень.

Вирішення цих завдань вимагає створення дієвої системи підтримки обдарованої студентської молоді, більш широкого розвитку форм науково-дослідницької діяльності студентства, орієнтованих на перспективні науково-технічні та економічні напрями, становлення ефективної молодіжної науки.

Таким чином, науково-дослідна робота студентів спрямована на формування у майбутніх спеціалістів фахових навиків, глибокого творчого мислення, прагнення до накопичення та поглиблення професійних знань, умінь аналізувати та застосовувати на практиці наукову інформацію. Ці умінь можна якісно та швидко розвивати завдяки систематичній науковій роботі, яка повинна стати невід'ємним компонентом підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах.

Список використаних джерел:

1. Беляєв Ю. І. Науково-дослідна діяльність студентів у структурі роботи університету / Ю. І. Беляєв, Н. М. Стеценко // Педагогічний альманах. – 2013. – № 6. – С. 188–191.

2. Возняк А. П. Науково-дослідницька діяльність студентів як важливий напрям роботи з обдарованою молоддю / А. П. Возняк // Вища школа. Гуманізація навчально-виховного процесу. – 2011. – № 7. – С. 77-82.

3. Єчина Ю. С. Науково-дослідницька діяльність студентів як підґрунтя науково-технічного розвитку / Ю. С. Єчина // Вісник КНУТД. – 2012. – № 5. – С. 341-347.

4. Козак Н. Л. Організація наукової діяльності студентів в університеті / Н. Л. Козак // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 94. – С. 71-76.

5. Фролова І. В. Науково-дослідницька діяльність студентів – передумова випереджувального саморозвитку фахівця / І. В. Фролова // Професійна освіта. Наукові записки. – 2014. – № 3. – С. 33-37.

Демченко Н.М.

кандидат педагогічних наук, доцент;

Примак Ю.А.

магістр,

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

СУТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНЦЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Сучасні гуманістичні пріоритети вищої освіти вимагають розвитку суб'єктності особистості, її самостійності, творчої активності, посилення відповідальності за власний розвиток. Реформування системи професійної освіти спонукає молодь до вибору стратегії неперервної освіти на основі саморозвитку і самовдосконалення, невід'ємними складовими яких є самовиховання та самоосвіта. Для майбутніх працівників робота над собою – необхідна передумова набуття і збереження професіоналізму. Це цілеспрямований процес, який є продовженням професійного виховання, коли майбутній фахівець з об'єкту виховного впливу перетворюється на суб'єкт організації власної життєдіяльності: самостійно обирає мету самовдосконалення, постійно аналізує здобутки професійного зростання, займається самоосвітою.

Наукового вирішення потребують також існуючі в педагогічній теорії і практиці суперечності між соціальним запитом на фахівця